

Конспект уроку № 148

Українські фразеологізми про тварин

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode148

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна, ваша вчителька української, і ви слухаєте подкаст «Уроки української».

Як справи? Готували якісь українські пісні страви? Нагадаю, якщо ви не слухали, що в попередньому епізоді я розповідала про Великий піст і українські страви, які є пісними, тобто це вегетаріанські або веганські страви. Тому якщо вам цікава українська кухня, обов'язково послухайте попередній епізод!

А якщо ви раптом приготуєте щось українське вдома, наприклад, приготуєте борщ, вареники чи деруни, то поділіться фото своєї страви зі **спільнотою** Ukrainian Lessons! Ви можете це зробити в нашій активній групі на фейсбуці — Ukrainian Learners Group. Щоб приєднатись до цієї групи, заходьте на facebook.com/groups/ukrainianlearners.

У тій групі ми можемо ставити питання, ділитися корисними матеріалами, своїми успіхами або, може, навіть фотографіями українських страв. Добре?

А сьогодні пропоную вам для початку послухати голосове повідомлення, яке мене дуже **порадувало**. **Тим паче**, що воно від слухачки, з якою я мала можливість познайомитись особисто. Можливо, ви вже чули про неї чи спілкувалися з нею в нашій групі на фейсбуці? Вона там досить активна. Її звали Кортні Коупленд, вона американка, але вона жила в Україні два роки за програмою Корпусу миру.

Кортні вже надсилала нам голосові повідомлення не один раз. Але цього разу вона поділиться з вами цікавою історією — історією успіху.

В одному з епізодів Кортні дізналася від мене про фразеологізм «що це таке і з чим його їдять». Пам'ятаєте, я розповідала колись? «Що це таке і з чим його їдять». Ось послухайте, як цей фразеологізм допоміг Кортні, коли вона перекладала текст з української на англійську мову! Готові слухати повідомлення Кортні?

Привіт творцям й усім слухачам подкасту «Уроки української»! Це Кортні, можливо, ви вже чули від мене, бо не один раз я записувала голосові повідомлення.

спільнота — community

порадувати —
to give pleasure,
to make glad (happy), to please
тим паче — especially,
all the more

Конспект уроку №148

Українські фразеологізми про тварин

Я хочу... хочу поділитися з вами історією успіху, що також є смішним анекдотом.

Можливо, ви вже знаєте, що я американка і я працювала в Україні два роки в якості спеціаліста у розвитку громадських організацій. Тепер я знов у США, але ми зі своїми українськими колегами **на зв'язку**. Іноді я їм допомагаю, особливо у перекладанні документів на англійську.

Я нещодавно працювала над перекладом **річного звіту** на англійську, і у звіті є список всіх **статей**, написаних ними. І назва першої статті — це «З чим їсти урбаніста?». Якби я не слухала подкаст, я не розуміла би, що це **образна мова** і що мої друзі не їдять людей!

Гаразд, я могла допомогти їм перекласти цю фразу на англійську, щоб ми не лякали англомовних людей. Дуже дякую команді подкасту! І я бажаю всім успіхів у навчанні української!

Дякую, Кортні! І тобі бажаю успіхів на твоїй роботі та в новому, тепер уже американському житті. Історія супер. Мені було дуже приємно це почути, тому що це означає, що ті фразеологізми та ідіоми, які я для вас вибираю, про які розкажу, справді корисні.

Ще раз **коротенько** перекажу історію. Кортні отримала з України завдання для перекладу з української на англійську мову. І там була така назва статті «З чим їсти урбаніста?». Так, «З чим їсти урбаніста?». Урбаніст — це людина, яка займається вивченням міст. Урбаніст, так. Але чому його треба їсти?!

Завдяки тому, що Кортні слухала наш подкаст, вона зрозуміла, що це образна мова. Тобто це ідіома, фразеологізм. Ось така весела історія. Дякую, що поділилася, Кортні! Завжди рада чути від тебе! І чекаю від вас, любі слухачі подкасту, ваших історій успіху. Можливо, на основі цього епізоду?

Як каже Кортні і як пишуть мені інші слухачі подкасту, ідіоми — це завжди цікаво та корисно. Тому я вирішила **присвятити** фразеологізмам та ідіомам весь цей епізод, і як ви вже знаєте з назви цього епізоду, будемо говорити про **тематичні** фразеологізми — на тему тварин! Фразеологізми про тварин. Будемо починати?

бути на зв'язку — to keep in touch

річний звіт — annual report
статей — родовий відмінок від «статті»

образна мова — figurative language

коротенько = **коротко** — briefly

присвятити — 1) to devote;
2) to dedicate
тематичний — subject (adjective), thematic

Українські фразеологізми про тварин

Насправді коли я почала шукати фразеологізми та ідіоми з тваринами в українській мові, я була шокована: їх так багато! Раніше, я пам'ятаю, як я вивчала французьку мову, і одного разу в мене був урок про ідіоми, про французькі ідіоми про тварин, я тоді думала: «Ого, у французькій мові так багато ідіом з тваринами!».

Але, як виявилось, в українській мові їх точно не менше. Не знаю, може, десь сто чи навіть більше? Їх дуже багато! І вони дуже цікаві і смішні. Я, звичайно, не зможу вам про всі-всі розказати сьогодні, тому я вибрала для вас десять.

А в конспекті уроку буде список цих фразеологізмів і ще додаткові десять бонусних фразеологізмів з тваринами. І також ці фразеологізми, як завжди, ми додаємо до карток Анкі, які створюємо після кожних десяти епізодів подкасту.

Ну ви, мабуть, знаєте, що такі картки і конспекти доступні в рамках преміум-підписки. Якщо ви ще її не **оформили**, то можете зробити це за посиланням ukrainianlessons.com/premium.

оформити (підписку) — to start a subscription

1. Робити з мухи слона

Отже, перший фразеологізм про тварин — «**робити з мухи слона**». Тобто є слон, ви уявляєте собі, така велика тварина. Ну а муха — це зовсім маленька тваринка. Якщо хтось робить з мухи слона, то ця людина значно перебільшує, перебільшує ситуацію чи проблему. Можна сказати:

«Не роби з мухи слона! Насправді все не так складно, як здається».

Робити з мухи слона.

До речі, ще один фразеологізм про муху.

2. Мухи не скривдять

«**Мухи не скривдять**» — це фразеологізм номер два. Ще кажуть «мухи не образять» або «мухи не скривдять» — це про дуже добру, дуже лагідну людину, з дуже позитивним характером. Це людина, яка нікого не образить, нікого не скривдить: і не те що інших людей не скривдить, а навіть муху не **скривдить**. Така людина іноді навіть занадто добра, нею можна легко **маніпулювати**. Так, розумієте? «Мухи не скривдять».

скривдити — to offend, to insult, to hurt
маніпулювати — to manipulate

Про когось можна сказати: вона така розумна, така добра, така мила і щира, вона мухи не скривдить! Я не вірю, що вона може зробити якийсь злочин.

«Мухи не скривдять» або «мухи не образять».

3. Підкласти свиню

Третій фразеологізм — «**підкласти свиню**» — це зробити щось погане для когось. Це може бути **навмисно**, щось **підступне**, таке погане, а може бути **ненавмисно**, коли людина щось зробила для вас і результат поганий.

навмисно = **навмисне** — on purpose, intentionally
підступний — perfidious, cunning
ненавмисно = **ненавмисне** — unintentionally, inadvertently
чєрга — 1) turn; 2) line

Наприклад, вчора мені моя перукарка підклала таку свиню. Ми домовились з нею про зустріч на третю годину, але я прийшла, а у неї були інші клієнти. Вони запізнились, і тому у неї змінився графік, і мені довелося чекати цілу годину, поки до мене дійшла **чєрга**. Таку свиню мені підклала перукарка! Ну, звичайно, це було ненавмисно, вона вибачалась, але мені було неприємно,

бо мені довелося чекати.

Підкласти свиню.

4. Собаку з'їсти

Наступний фразеологізм — «**собаку з'їсти на чомусь**».

Ні, ми, українці, не їмо урбаністів і не їмо собак. Наскільки мені відомо. А «з'їсти собаку», я, здається, вже згадувала в одному з попередніх епізодів подкасту. Це означає мати великий досвід у чомусь, бути **досвідченим**.

досвідчений — experienced

Наприклад: «Він вже двадцять років працює вчителем математики. Він собаку з'їв на **рівняннях**». Тобто він дуже добре знає все про рівняння, про математику, тому що він багато працював вчителем і він собаку з'їв на математиці.

рівняння — equation

З'їсти собаку на...

5. Жаба душить

Далі переходимо до наступної тваринки — до **жабки**. «Ква-ква!» Знаєте, українською мовою жабка говорить «ква-ква-ква».

жа́бка = жа́ба — frog, toad

Жаба живе на річці, це така маленька зелененька тваринка і говорить «ква-ква».

І п'ятий фразеологізм сьогодні — «**жаба душить**».

«Жаба душить» — це означає, що я чи хтось не хоче платити за щось дуже багато, тому що, на думку цієї людини, це стільки не коштує.

Наприклад, я можу сказати:

«Так, я би хотіла піти на цей концерт, але мене жаба душить платити за квиток аж дві тисячі гривень. Як на мене, це занадто дорого!».

Мене жаба душить — я не хочу платити так багато.

Жаба душить.

6. Ведмідь на вухо наступив

Далі на черзі... ведмідь.

«Ведмідь на вухо наступив» — ось такий смішний, на мою думку, фразеологізм. Це номер шість. Уявляєте собі, як ведмідь наступає вам на вухо? Це ж жах!

Так от. «ведмідь на вухо наступив» — це про людину, яка зовсім не має музичного таланту, тобто якщо уявити, що ведмідь наступив цій людині на вухо, то вухо у неї, ну як і **слух** взагалі, дуже-дуже погане. Тобто ця людина

слух — hearing

не може почути різні ноти, не вміє добре співати, їй важко навчитися грати на музичних інструментах. Їй «ведмідь на вухо наступив».

Минулого року в Швеції я спробувала ходити на хор. Український **хор** у Стокгольмі. Хор — це коли всі разом співають. Але не знаю, мені здалось, що у мене поганий слух, мені ведмідь на вухо наступив — я дуже погано співаю... Тому я перестала ходити.

Ведмідь на вухо наступив.

А далі про курку...

7. Писати як курка лапою

Фразеологізм номер сім — «**писати як курка лапою**».

Лапи — це руки та ноги тварин, лапи. Писати як курка лапою означає писати від руки, так, дуже негарно, **неохайно**, писати так, що потім ніхто не може прочитати, що ви там написали.

В Україні говорять, що майже всі лікарі мають дуже поганий почерк, тобто погано пишуть. Лікарі пишуть як курка лапою. У вас в країні теж так само? Не знаю, чи так у всьому світі...

Як курка лапою.

8. Як рак свисне

Восьмий фразеологізм: «**як рак свисне**» або «коли рак свисне».

Рак — це така тваринка, схожа на... велику **креветку**, але раки живуть у річках та озерах. Раки досить **поширені** в Україні. Тому ми знаємо, що раки точно не «свистять», тобто раки не говорять, не видають жодних звуків. А отже, фразеологізм «коли рак свисне» означає «мабуть, ніколи», «не скоро».

В Україні цей фразеологізм часто можна використовувати, щоб **скаржитись** на політику чи на економіку. Можна говорити:

«Коли в Україні будуть нормальні дороги? — Коли рак свисне».

«Коли в Україні не буде корупції? — Теж коли рак свисне». Тобто, можливо, що ніколи.

Так, українці люблять скаржитись на політику. І ви можете приєднатись до розмови і використати такий фразеологізм:

«Коли рак свисне».

9. Показати, де раки зимують

А наступний, передостанній фразеологізм, теж буде з раками. Їх, видно,

хор — choir

ла́па — leg, paw, pad

неохáйно — untidily, sluttishly

рак — crayfish

кревѐтка — shrimp

поші́рений — widespread

ска́ржитись — to complain

багато в українських річках, раків. Так от ми кажемо: **показати, де раки зимують**.

Зимувати означає «проводити зиму», «десь бути взимку» — зимувати.

«Показати, де раки зимують» означає **покарати** когось, **помститися** комусь. Наприклад, якщо хтось вас дуже образив, підклав вам якусь свиню, так? Ви можете сказати йому:

«Я тобі покажу, де раки зимують!».

Або просто «Я тобі покажу!» теж можна сказати.

Показати, де раки зимують.

10. Про вовка промовка

І для останнього фразеологізму на сьогодні запросимо вовка. Це дуже класний фразеологізм, який буквально вчора сказала моя мама.

Про вовка промовка.

Зараз я вам розповім, як моя мама використала цей фразеологізм. Ми сиділи на кухні, говорили про щось і моя мама якось **згадала** мого брата Колю. Вона каже: «Коля казав, що...». Там щось вона говорила... І раптом ми чуємо, як дзвонить мамин телефон — мама піднімає телефон і бачить — дзвонить Коля, мій брат. То мама каже: «О, про вовка промовка!».

Тобто якраз ми згадували Колю, мого брата — і він дзвонить. Так само може бути, якщо ви якраз говорили про якусь людину, і раптом ця людина заходить в кімнату. Тобто це **випадково**. Тоді ви можете сказати: «Про вовка промовка!». Якраз про тебе й говорили, так, а ти тут зайшов чи подзвонив.

Про вовка промовка.

Отже, це було десять фразеологізмів з тваринами, але їх в українській мові є точно набагато більше. Наприклад, у попередніх епізодах я згадувала також: тягнути kota за хвоста, сон рябої кобили, купувати kota в мішку...

Пам'ятаєте? До речі, список фразеологізмів з сьогоднішнього епізоду і ще десять додаткових, бонусних фразеологізмів про тварин, ми підготували для вас у конспекті уроку. Цього разу це буде замість граматики.

Отже, в конспекті уроку ви знайдете таблицю з двадцятьма фразеологізмами з визначеннями українською мовою та перекладом на англійську. Також там будуть вправи, щоб ви могли запам'ятати краще ці фразеологізми.

І ще кожні десять епізодів ми створюємо з ідіом і фразеологізмів з подкасту флешкартки в анкі. Ці картки і конспекти уроків доступні для преміум-підписників, більше про підписку дізнавайтесь на сторінці епізоду ukrainianlessons.com/episode148.

зимувати — to winter, to pass (to spend) the winter

покарати — to punish

помститися — to take vengeance

згадати — to remember, to recall, to think of

випадково — by chance, accidentally

А який ваш улюблений український фразеологізм з тваринками? Дайте мені знати в коментарях на сторінці епізоду або в нашій групі на фейсбуці (чи на сторінці).

Завершення

На сьогодні все! Цього разу не було цікавинки з граматики, бо я щось зовсім не можу нічого придумати, про що ще вам розказати з граматики. Ми вже покрили так багато тем!

Можливо, вас цікавить якась особлива тема з граматики, щось, що ви ще погано розумієте? Тоді напишіть мені свої ідеї на anna@ukrainianlessons.com — це моя електронна адреса, до речі, можете зробити це у формі голосового повідомлення.

І насамкінець нагадаю, що повний текст епізоду з вправами і новими словами, а також таблиці з ідіомами, доступні у формі підписки Ukrainian Lessons Premium. Дізнайтеся більше і оформіть преміум-підписку на сторінці епізоду — ukrainianlessons.com/episode148.

Всього вам найкращого! До побачення! На все добре!

 Вправи

1

Запишіть фразеологізми:

Speak of the devil

To teach someone a lesson

1.

вовка

4.

де раки

To play somebody a dirty trick

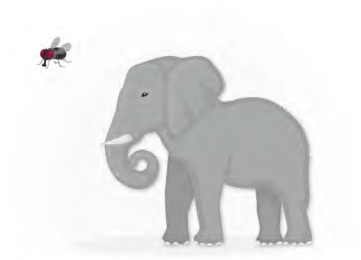
Mute as a carp

2.

свиню

5.

як риба

To make an elephant out of a fly
To make a mountain out of a molehill

When pigs fly

3.

з мухи

6.

рак

2

Заповніть пропуски в реченнях фразами:

Про вовка промовка	собачого холоду	курям на сміх	жаба душить
показав, де раки зимують	Яка муха тебе вкусила		
як риба в воді	ловити ґав		

1. Ти сьогодні бачила Петра? О, а ось і він! _____
_____ !
2. На вулиці -10 (градусів Цельсія). Давно не було такого _____
_____ !
3. Уся твоя робота _____ !
Видно, що ти зовсім не старався і поспішав.
4. На уроках треба бути уважним, а не _____ .
5. В ролі вчителя Олег відчуває себе _____ .
Це на 100 % його професія!
6. Чому ти від самого ранку не маєш настрою? Що з тобою? _____
_____ ?
7. Я б купив собі нову куртку, але мене _____
віддати за неї 3000 гривень.
8. Ці хлопці більше не ображають мене, бо минулого разу мій старший брат їм _____
_____ .

3

З'єднайте фрази зі схожим значенням в пари:

1. ловити ґав	А про того, хто не має музичного слуху
2. собаку з'їсти на...	Б бути неуважним, пропускати можливість
3. ведмідь на вухо наступив	В дуже добра людина
4. мухи не скривдить	Г мати багато досвіду в чомусь
5. (бути) як риба у воді	Ґ покарати когось, провчити
6. показати, де раки зимують	Д почувати себе впевнено, бути на своєму місці
7. брати бика за роги	Е щось несерйозне, безглузде, яке викликає сміх
8. курям на сміх	Є сміливо братися за справу, починати з головного
9. біла ворона	Ж некомунікабельна, закрита в собі людина
10. німий як риба	З людина, яка дуже відрізняється від інших

4

Перекладіть українською мовою:

1. If someone makes an elephant out of a fly, he exaggerates the importance or seriousness of a problem.

2. “Mute as a fish” means that someone says very little or nothing, is reserved and uncommunicative.

3. “Speak of the devil” — something that you say when someone you have been talking or thinking about appears.

4. In the school, she was a “rara awis” as she never played with other children, and she spent all her free time by reading books.

5. This is a very kind child who would not hurt a fly.

6. My husband does not have any musical talent. He’s totally tone-deaf.

Key Phrases 4-148

Ідіоми про тварин (з епізоду)

робіти з мұхи слонá	to make a mountain out of mole hill, to make an elephant out of a fly
мұхи не скрївдить	can't say boo to a goose, he would not hurt a fly
підклáсти свинію	to play a dirty trick on somebody, to serve somebody lemons
собáку з'їсти (на чомусь)	to be a dab hand at something, to cut one's teeth on
жаба дұшить	(lit. toad strangles), to rather die than pay
ведмідь на вұхо наступів	cannot carry a tune in a bucket, be tone-deaf, to have no musical talent
писáти як кұрка лáпою	handwriting like chicken scratch (to handwrite like chicken scratch)
як рак свїсне	when pigs fly
показáти, де рáки зимۇють	to teach someone a lesson, to give it hot to someone
про вóвка промóвка	speak of the devil

Бонусні ідіоми про тварин

взя́ти бика́ за ро́ги	to take the bull by the horns
ку́рям на смі́х	enough to make a horse laugh
як ри́ба у воді́	like a duck to water
соба́чий хо́лод	it's as cold as hell
бі́ла воро́на	white crow, rara avis
лови́ти ґав	to gape, to stand gaping, to be inattentive, to miss opportunities
мура́шки по шкі́рі (бі́гають)	to have goosebumps
німі́й як ри́ба	mute as a fish
ось де соба́ка зарі́тий	That's the root of the matter! That's where the trouble lies!
Яка́ му́ха тебе́ вкуси́ла?	What's gotten into you? What's eating you?

Відповіді на вправи

1

1. про вовка промовка	4. показати де раки зимують
2. підкласти свиню	5. німий як риба
3. робити з мухи слона	6. коли рак свисне

2

1. Про вовка промовка	5. як риба в воді
2. собачого холоду	6. Яка муха тебе вкусила
3. курям на сміх	7. жаба душить
4. ловити ґав	8. показав, де раки зимують

3

1. Б	6. Ґ
2. Г	7. Є
3. А	8. Е
4. В	9. З
5. Д	10. Ж

4

1. Якщо хтось робить з мухи слона, він перебільшує важливість чи серйозність проблеми.
2. «Німий як риба» означає, що хтось дуже мало говорить, закритий і некоммунікбельний.
3. «Про вовка промовка» — щось, що ви говорите (ти говориш), коли хтось, про кого ви говорили або думали (ти говорив або думав, ти говорила або думала), з'являється.
4. У школі вона була білою вороною, бо ніколи не гралася з іншими дітьми і проводила весь свій вільний час читаючи книжки.
5. Це дуже добра дитина, яка мухи не скривдить.
6. Мій чоловік взагалі не має музичного таланту. Йому ведмідь на вухо наступив.

